

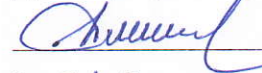
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

Опалов О. А.

“ 31 ” серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТАНДАРТИЗАЦІЯ, СЕРТИФІКАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ
В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»

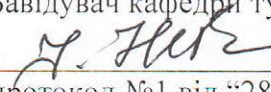
галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм»
освітній ступінь	перший (бакалаврський)
освітня програма	«Туризм»
вид дисципліни	обов'язкова
мова навчання	українська

Пролонговано: на 2021/2022 н. р., протокол засідання кафедри №__ від “__” ____ 2021 р.
____ підпис ППБ ____ “__” ____ 2021 р.
на 2022/2023 н. р., протокол засідання кафедри №__ від “__” ____ 2022 р.
____ підпис ППБ ____ “__” ____ 2022 р.
на 2023/2024 н. р., протокол засідання кафедри №__ від “__” ____ 2023 р.
____ підпис ППБ ____ “__” ____ 2023 р.

Розробник: професор, доктор економічних наук Тарасова В. В.

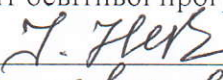
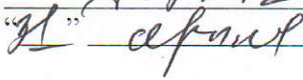
УХВАЛЕНО

Завідувач кафедри туризму

 І. К. Нестерчук
протокол №1 від "28" серпня 2020 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми "Туризм"

 І. К. Нестерчук
"11" 2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною комісією
факультету економіки та менеджменту
протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

голова НМК О.А. Прокопчук

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туристичній діяльності» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок з стандартизації, сертифікації та ліцензування в туристичній діяльності з основ державного регулювання туристичною галуззю, нормативно-правової бази здійснення туристичної діяльності, закордонної і вітчизняної систем стандартизації, сертифікації туристичних послуг та порядок ліцензування в туризмі.

Завдання спрямовані на формування у студентів загальних та фахових компетентностей, що складають сукупність знань і вмінь із стандартизації, сертифікації і ліцензування; складу нормативних документів, порядку їх розроблення та правил позначення; системи основоположних, галузевих, національних, міждержавних і міжнародних стандартів; знаків маркування, нормативно-правових документів та умов і механізмів отримання ліцензії.

2. Обсяг навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 242 «Туризм»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: нормативно-правова база туристичної діяльності		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3, самостійна робота студента – 3	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		78 год.	110 год
		Індивідуальні завдання:	
		6	6
		Вид контролю:	
		екзамен	

3. Передумови для вивчення дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- поняття стандартизації, сертифікації та ліцензування;
- напрями державного регулювання туристичної галузі;
- порядок оформлення ліцензій на надання туристичних послуг;
- законодавчі документи з питань ліцензування та сертифікації туристичних послуг;
- правила сертифікації туристичних послуг;
- правила сертифікації екскурсій;
- основи безпеки туристичного обслуговування;
- загальні вимоги до готелів;
- види санкцій за недотримання стандартів туристичного обслуговування;

вміти:

- оформляти документи на отримання сертифікатів;
- оформляти документи на отримання ліцензій;
- оцінювати відповідність якості обслуговування державним стандартам;
- дотримуватись правил безпеки в туризмі.

4. Результати навчання за дисципліною

RH01	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.
RH09	Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.
RH19	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.
RH20	Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами

Компетентності	Програмні результати навчання			
	RH01	RH09	RH19	RH20
ЗК04				+
СК01	+			
СК04.		+		+
СК15	+	+	+	+

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

СК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць, год.	Максимальна кількість балів
Лекції	0,4	20	8
Практичні заняття	0,5	22	12
Самостійна робота	0,13	78	10
Модульна контрольна робота*	12	2	24
Індивідуальні завдання	6	1	6
Разом:		-	60

* На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складає не менше 20% від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
		36	60
РН01	Лк1-4, Пз1-4, СР (ЗМ1)	7	12
РН09, РН20	Лк5-7, Пз5-7, СР (ЗМ2)	5	8
	Лк8-10; Пз8-10; СР (ЗМ3)	6	10
РН01, РН09, РН20	Індивідуальні завдання	2	6
	МКР	16	24
Разом:		36	60

**Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних / розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних, лабораторних, контрольних, індивідуальних завдань, курсового проекту/роботи значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60 % від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

7. Засоби діагностики результатів навчання та форми поточного й підсумкового контролю

Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку у формі тестування на ПК. Залікові тести охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням заліку є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та

взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо. Тестові питання мають теоретичне та практичне спрямування та передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці й дозволяють діагностувати рівень підготовки студента та рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Студент не може бути допущений до складання заліку, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 36 балів. Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової перевірки успішності, дорівнює 60.

Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання заліку, дорівнює 24. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на заліку – 40.

Підсумкові бали за залік складаються із суми балів за відповіді на тестові питання, що округлені до цілого числа.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час заліку та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

8. Структура навчальної дисципліни

в. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		Л	п	с.р.
ЗМ 1. Основи стандартизації в туризмі								
Тема 1.	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 2.	10	2	2	6	10,5	-	0,5	10
Тема 3.	10	2	2	6	11	0,5	0,5	10
Тема 4.	10	2	2	6	21,5	0,5	1,0	20
Разом за ЗМ	42	8	8	26	54	1,5	2,5	50
ЗМ 2. Основи сертифікації в туризмі								
Тема 5.	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 6.	12	2	2	8	10,5	-	0,5	10
Тема 7	16	2	4	10	11	0,5	0,5	10
Разом за ЗМ	40	6	8	26	32,5	1,0	1,5	30
ЗМ 3. Основи ліцензування в туризмі								
Тема 8	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 9.	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 10.	14	2	2	10	11,5	0,5	1,0	10
Разом за ЗМ	38	6	6	26	33,5	1,5	2,0	30
Усього годин	120	20	22	78	120	4	6	110

9. Темі лекцій та їх короткий зміст

	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
ЗМ 1. Основи стандартизації в туризмі			
T1	Сутність та правові аспекти стандартизації сфери туризму в Україні.	2	0,5
T2	Види стандартів у сфері туризму: міжнародні, міждержавні та національні.	2	-
T3	Організація стандартизації туристичних послуг в Україні	2	0,5

T4	Перелік та зміст стандартів сфери туризму України.	2	0,5
ЗМ 2. Основи сертифікації в туризмі			
T5	Сутність, цілі, завдання і правила сертифікації туристичних послуг.	2	0,5
T6	Міжнародна практика сертифікації послуг у сфері туризму.	2	-
T7	Сертифікація послуг розміщення та послуг харчування в Україні.	2	0,5
ЗМ 3. Основи ліцензування в туризмі			
T8	Ліцензування як засіб державного регулювання туристичної діяльності.	2	0,5
T9	Порядок ліцензування в туризмі.	2	0,5
T10	Ліцензійні умови і механізм отримання ліцензії.	2	0,5
Усього		20	4,0

10. Теми практичних занять

Назва теми		Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
ЗМ 1. Основи стандартизації в туризмі			
T1	Сутність та правові аспекти стандартизації сфери туризму в Україні.	2	0,5
T2	Види стандартів у сфері туризму: міжнародні, міждержавні та національні.	2	0,5
T3	Організація стандартизації туристичних послуг в Україні	2	0,5
T4	Перелік та зміст стандартів сфери туризму України.	2	1,0
ЗМ 2. Основи сертифікації в туризмі			
T5	Сутність, цілі, завдання і правила сертифікації туристичних послуг.	2	0,5
T6	Міжнародна практика сертифікації послуг у сфері туризму.	2	0,5
T7	Сертифікація послуг розміщення та послуг харчування в Україні.	4	0,5
ЗМ 3. Основи ліцензування в туризмі			
T8	Ліцензування як засіб державного регулювання туристичної діяльності.	2	0,5
T9	Порядок ліцензування в туризмі.	2	0,5
T10	Ліцензійні умови і механізм отримання ліцензії.	2	1,0
Усього		22	6,0

11. Самостійна робота

	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
ЗМ 1. Основи стандартизації в туризмі			
T1	Сутність та правові аспекти стандартизації сфери туризму в Україні.	8	10
T2	Види стандартів у сфері туризму: міжнародні, міждержавні та національні.	6	10
T3	Організація стандартизації туристичних послуг в Україні	6	10
T4	Перелік та зміст стандартів сфери туризму України.	6	20
ЗМ 2. Основи сертифікації в туризмі			
T5	Сутність, цілі, завдання і правила сертифікації туристичних послуг.	8	10
T6	Міжнародна практика сертифікації послуг у сфері туризму.	8	10

T7	Сертифікація послуг розміщення та послуг харчування в Україні.	10	10
ЗМ 3. Основи ліцензування в туризмі			
T8	Ліцензування як засіб державного регулювання туристичної діяльності.	8	10
T9	Порядок ліцензування в туризмі.	8	10
T10	Ліцензійні умови і механізм отримання ліцензії.	10	10
	Усього	78	110

Орієнтовна тематика рефератів і тем наукових статей

1. Зміст Закону України «Про стандартизацію і сертифікацію».
2. Зміст Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», зміст основних понять, знаки маркування в туризмі.
3. Зміст Закону України „Про ліцензування видів господарської діяльності і порядок
4. отримання ліцензії”.
5. Законодавство України про страхування.
6. Зміст Закону України “Про страхування”
7. Зміст Закону України “Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення”.
8. Зміст Закону України “Про акредитацію органів з оцінки відповідності”.
9. Зміст Закону України ”Про курорти. Закон України”.
10. Зміст Закону України ”Про ліцензування певних видів господарської діяльності”.
11. Зміст Закону України ”Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців”.
12. Зміст Закону України ”Про рекламу”.
13. Зміст Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища”.
14. Зміст основних понять з стандартизації згідно чинного Закону України «Про туризм».
15. Національні органи управління стандартизацією, їх функції.
16. Організаційна структура управління ISO та завдання структурних підрозділів.
17. Стандарти і добровільна сертифікація у сфері послуг.
18. Сертифікація готельних послуг та послуг харчування.
19. Нормативні документи, порядок їх розроблення та правила позначення.
20. Система основоположних стандартів: Склад галузевих національних стандартів сфери туризму.
21. Види стандартів у сфері туризму в Україні: національні, міждержавні та міжнародні стандарти ISO серії 9000 і 14000.
22. Розробка міжнародних стандартів. Розподіл стандартів ISO/TK 228 за стадіями проекту.
23. Основи сертифікації в туризмі: сутність, завдання, терміни та визначення.
24. Знаки маркування в туризмі.
25. Сертифікація послуг розміщення та харчування в Україні.
26. Основні нормативно-правові документи з сертифікації. Документи результатів сертифікації.
27. Сутність ліцензування туристичної діяльності, мета і основні поняття, органи і суб'єкти.
28. Історія ліцензування туристичної діяльності в Україні.
29. Міжнародний досвід ліцензування туристичної діяльності.
30. Порядок ліцензування в туризмі. Ліцензійні умови, механізм отримання ліцензії.
31. Розгляд порядку оформлення документів з сертифікації. Документи результатів сертифікації.
32. Порядок ліцензування і Організаційні вимоги до здійснення туристичної діяльності
33. Порядок ліцензування і вимоги до службового приміщення ліцензіата .
34. Порядок ліцензування і вимоги до кадрового складу працівників ліцензіата.
35. Порядок ліцензування і вимоги до інформаційно-рекламної діяльності ліцензіата.
36. Порядок ліцензування і вимоги до укладання договорів при наданні туристичних послуг.
37. Порядок ліцензування і вимоги до організації туристсько-екскурсійного обслуговування .
38. Порядок ліцензування і вимоги до забезпечення системи безпеки туристів та їх страхового захисту.
39. Склад нормативних документів державного регулювання у сфері ресторанного бізнесу.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, і передбачають використання презентацій.

Практичні заняття проводяться в комп'ютерних класах.

13. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові документи

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. **Закони України**
2. Про туризм від 15.01.2015 № 124-УІІІ.
3. Про акредитацію органів з оцінки відповідності від 17.05.2001 № 2407-ІІІ.
4. Про підтвердження відповідності від 17.05.2001 № 2406-ІІІ.
5. Про стандартизацію і сертифікацію від 15.01.2015 № 124-УІІІ.
6. Про господарчі товариства від 07.03.2002 № 1577-ІІІ.
7. Про захист прав споживачів від 01.12.2005 № 3161-ГУ.
8. Про ліцензування певних видів господарської діяльності від 05.09.2017 № 2145-УІІІ.
9. Про зовнішньоекономічну діяльність від 16.11.2006 № 960-ІІІ.
10. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців від 25.12.2008 № 755-ІУ.
11. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: від 10.02.2016 № 14.
12. Про охорону навколишнього природного середовища від 25.06.1991 № 1264-ІІІ.
13. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення від 24.02.1994 № 4004-Х.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 №991 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності».
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 №991 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності».

Національні стандарти

16. ДСТУ 1.1:2015. Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів.
17. ДСТУ 1.2:2015. Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації. від 24.02.1994 № 4004-Х.
18. ДСТУ-Н 1.3:2015. Настанова. Національна стандартизація. Технічні умови України. Настанови щодо розроблення.
19. ДСТУ-Н 1.3:2015. Настанова. Національна стандартизація. Технічні умови України. Настанови щодо розроблення.
20. ДСТУ 1.7:2015 Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних нормативних документів.
21. ДСТУ 1.12:2004. Національна стандартизація. Правила ведення справ нормативних документів.
22. ДСТУ 3862-99. Ресторанне господарство. Терміни та визначення.
23. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги.
24. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів.
25. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства.. Класифікація.
26. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства.. Класифікація.

Гармонізовані галузеві стандарти

27. ДСТУ EN 15565:2016. Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів.
28. ДСТУ ISO 13009:2016. Туризм та пов'язані з ним послуги. Вимоги та рекомендації з експлуатації пляжу.
29. ДСТУ ISO 13687:2016. Туризм та пов'язані з ним послуги. Яхт-гавані. Мінімальні вимоги.

30. ДСТУ ISO 13810:2016. Туристичні послуги. Промисловий туризм. Надання послуг.
31. ДСТУ ISO/TS 13811:2016. Туризм та пов'язані з ним послуги. Інструкція з розроблення екологічних специфікацій щодо розміщення закладів.
32. ДСТУ ISO 14785:2016. Офіси туристичні інформаційні. Туристична інформація щодо послуг з приймання туристів.
33. ДСТУ ISO 17680:2016. Туризм та пов'язані з ним послуги. Таласотерапія. Вимоги до послуг.
34. ДСТУ ISO 18065:2016. Туризм та пов'язані з ним послуги. Туристичні послуги, що надають на природоохоронних територіях. Вимоги..
35. ДСТУ ISO 21101:2016. Туризм пригодницький. Системи менеджменту безпеки. Вимоги.
36. ДСТУ ISO/TR 21102:2016. Туризм пригодницький. Лідери. Особиста компетентність.
37. ДСТУ ISO 21103:2016. Туризм пригодницький. Інформація для учасників.
38. ДСТУ ISO 13810:2016 Туристичні послуги. Знаки туристичні активного туризму. Класифікація, опис і правила застосування.

Міждержавні стандарти

39. ГОСТ 28681.1-95. Туристско-экскурсионное обслуживание. Проектирование услуг.
40. ГОСТ 28681.2-95 Туристско-экскурсионное обслуживание. Туристские услуги. Общие требования.
41. ГОСТ 28681.3-95 Туристско-экскурсионное обслуживание. Требования по обеспечению безопасности туристов и экскурсантов.
42. ГОСТ 30390-95 Общественное питание. Кулинарная продукция, реализуемая населению. Общие технические условия.
43. ГОСТ 30523-97 Услуги общественного питания. Общие требования.
44. ГОСТ 30524-97 Общественное питание. Требования к обслуживающему персоналу.

Навчальна література

Базова

1. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туристичній діяльності : підручник / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, І. В. Мартинчук. Житомир: О. О. Євенок, 2018. 372 с.
2. Тарасова В. В., Данкевич Є. М., Ковалевська І. М., Данкевич В. Є.. Екологічне нормування: підручник // Заг. ред. В. В. Тарасової. Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2017. 344 с
3. Тарасова В. В., Малиновський А. С., Рибак М. Ф. Екологічна стандартизація і нормування антропогенного навантаження на природне середовище: навч. посібник // Заг.ред. В. В. Тарасової. Житомир, ДАУ, 2006. 274 с.
4. Тарасова В. В., Ковалевська І. М.. Екологічна стандартизація і сертифікація: лабораторний практикум (з інформаційною базою). Житомир, ЖНАЕУ, 2011. 90 с.
5. Тарасова В.В., Малиновський А. С., Рибак М. Ф. Метрологія, стандартизація і сертифікація: підручник з грифом МОНУ. Київ, центр навч.літ., 2006. 264 с.

Додаткова

6. Галасюк С. С. Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності: навч. посіб. Одеса, 2011. 234 с.
7. Гулиев Н. А. Стандартизация и сертификация социально-культурных и туристских услуг: учебн. пособие. М.: Флинта, МПСИ, 2008. 240 с.
8. Екологічна стандартизація і сертифікація : курс лекцій / В. В. Тарасова, І. М. Ковалевська. Житомир : ЖНАЕУ, 2011. 140 с.
9. Тарасова В.В., Ковалевська І.М. Сертифікація пляжного рекреаційного господарства за програмою «Blue Flag» // Інфраструктура ринку. Одеса. Вип. 39.2020. С. 277-283
10. Ковалевська І. М., Постернак Ю.А., Екологічна сертифікація туристичних послуг // «Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 23 травня 2020 р. – Житомир: Вид-во ЖНАЕУ, 2020.